

INVENTARISATIE EN BESCHERMING VAN BOUWKUNDIG ERFGOED

Sinds 1977 wordt de bebouwing van de kustzone stapsgewijze geïnventariseerd. Deze inventaris is bijna volledig voltooid voor de kustgemeenten. De verhouding tussen het aantal geïnventariseerde items en het aantal beschermde monumenten in de kustzone is gemiddeld 16 %. Deze inventaris kan gebruikt worden bij de uitbouw van een duurzaam lokaal erfgoedbeleid door de gemeenten.

→ WAAROM DEZE INDICATOR?

De inventaris beantwoordt aan vier doelen. Ten eerste vormt hij het uitgangspunt voor het opstellen van de lijsten van te beschermen monumenten, stads- en dorpsgezichten. Vervolgens is hij een hulpmiddel voor het gemeentelijk beleid betreffende het architecturaal patrimonium. De inventaris is ook een gids voor de architectuur in de streek. En ten slotte vormt hij het uitgangspunt voor verder wetenschappelijk onderzoek. Door de systematische doorlichting van de aanwezige bebouwing wordt een breed kader gecreëerd voor het beschermingsbeleid.

→ WAT ZEGT DEZE INDICATOR?

De Afdeling Monumenten en Landschappen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werkt sinds 1975 aan een systematische prospectie en beschrijving van het bouwkundig erfgoed in heel Vlaanderen. De werkwijze bij het opstellen van de inventarisatie bestaat uit verschillende stappen. Veldwerk vormt de basis voor de opname van een bepaald pand; archivalisch en bibliografisch onderzoek gebeurt ter aanvulling van de typering, teneinde de belangrijkste gebouwen in hun context te situeren en eventueel hun vroegere functie en evolutie te belichten.

→ WAT ZIJN DE RESULTATEN?

In de kustzone zijn de inventarisactiviteiten gespreid over een vrij lange periode en is de wijze van verwerking van de gegevens geëvolueerd. In de periode 1977-1980 werd er gewerkt aan de inventarisatie van het arrondissement Veurne (De Panne, Koksijde, Nieuwpoort, Veurne en Alveringem). In 1982 werden deze gegevens gepubliceerd in deel 8 van de reeks "Bouwen door de eeuwen heen - Inventaris van het cultuurbezit in België". Vervolgens werd gewerkt in het arrondissement Oostende.

Sinds 2000 is er in de provincie West-Vlaanderen een inhaalbeweging bezig om de opgelopen achterstand tegenover de andere provincies in te halen. Hierbij werd in eerste instantie aandacht besteed aan de kustgemeenten, gelet op de grote druk van de immobiliënssector op het erfgoed. In de periode 2000-2004 werd de inventarisatie van de gemeenten Lo-Reninge, Diksmuide, Middelkerke, Gistel, Oudenburg, Zuienkerke, Blankenberge, Knokke-Heist en Damme voltooid. Ook werd een actualisatie doorgevoerd van de inmiddels verouderde gegevens van de gemeente Oostende. Momenteel wordt de inventaris van de gemeenten Jabbeke en Zeebrugge afgerond. Alleen de actualisatie en publicatie van de inventarissen van de gemeenten De Haan en Bredene ontbreken nog.

De verhouding tussen het aantal geïnventariseerde items en het aantal beschermingen voor de kustzone is gemiddeld ca. 16 % (voor heel Vlaanderen bedraagt dit 12 à 14 %). De realisatie van beschermingen in de kustzone blijkt in de loop van de voorbije 30 jaar geen constante te vertonen en is sterk afhankelijk van het beschermingsbeleid van de verantwoordelijke minister. De laatste legislaturen waren bijzonder gunstig voor het beschermingsbeleid. Hierdoor werd de administratie in staat gesteld de gerealiseerde inventarisatiecampagne onmiddellijk te laten volgen door een selectie van beschermingen. Dit verklaart de realisatie van de aanzienlijke hoeveelheid beschermingen van monumenten in de kuststreek tijdens de afgelopen jaren.

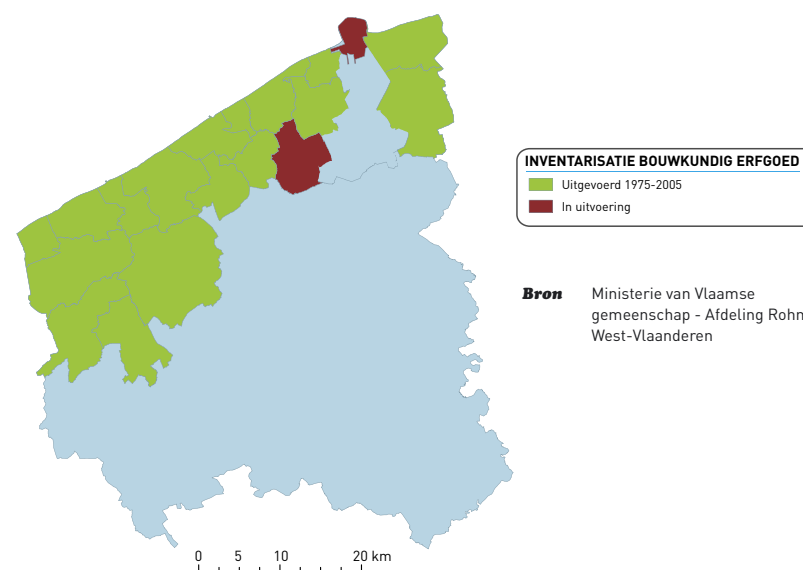
→ WAT VOOR DE TOEKOMST?

Het zichtbaar en toegankelijk maken van het inventariswerk in de vorm van publicatie en op het internet is van groot belang om de publieke opinie te overtuigen van de aanwezigheid van architecturaal erfgoed in de kustzone, ondanks de systematische afbraakwoede van de laatste decennia. Door de steeds toenemende schaarste aan open ruimte aan de kust komt het resterende erfgoed steeds meer onder druk te staan. Daarenboven verplaatst deze druk naar het hinterland. Door de ruime verspreiding van de inventarisgegevens zijn de plaatselijke besturen goed ingelicht over de waarde van het patrimonium op hun grondgebied, wat een aansporing moet zijn tot het voeren van een lokaal erfgoedbeleid.

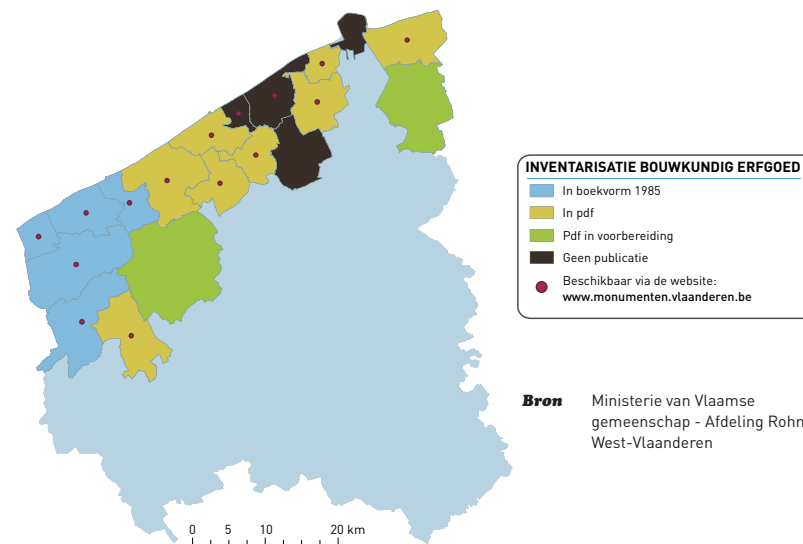
TREND **+**/**-**

Auteur Miek Goossens
(LIN, Afdeling Rohm West-Vlaanderen,
cel Monumenten en Landschappen)
Lector Linda Van Sandvoort
(Docent geschiedenis van de bouwkunst
en monumentenzorg, UGent)

Kaart 1 Inventaris bouwkundig erfgoed voor de kustzone

Kaart 2 Beschikbaarheid van de inventaris bouwkundig erfgoed via publicatie en website

Tabel 1 Aantal beschermde items t.o.v. aantal items in de inventaris in de kustzone (stand van zaken 2005)

	Beschermde monumenten, stads- of dorpsgezichten	Aantal items in de inventaris
Alveringem	49	394
Blankenberge	89	292
Bredene	2	117
Damme	30	geg.nog niet beschikbaar
De Haan	23	312
De Panne	11	123
Diksmuide	31	geg.nog niet beschikbaar
Gistel	32	173
Jabbeke	11	geg.nog niet beschikbaar
Knokke-Heist	89	644
Koksijde	22	140
Lo-Reninge	59	308
Middelkerke	45	433
Nieuwpoort	21	89
Oostende	158	1082
Oudenburg	21	155
Veurne	148	452
Zeebrugge	3	geg.nog niet beschikbaar
Zuienkerke	39	213

Bron Ministerie van Vlaamse gemeenschap - Afdeling Rohm West-Vlaanderen